موسڵمانەکانی ڕوسیا و شۆڕشی سۆشیالیستی ئۆکتۆبەر!

نەیارەکانی شۆڕشی سۆشیالیستی ئۆکتۆبەر و ئازادی ویەکسانی وکۆمۆنیزم هەمیشە لە هەوڵی ئەوەدان بە پڕوپاگەندەی ناڕاست ونەسەلمێنراو خەڵکی ستەملکراو فریو بدەن وژەهر خواردیان بکەن بە بیری چەوت وناواقعی، یەك لە و پڕوپاگەندانەیان ئەوەیە کە دەڵێن : کۆمۆنیستەکان ئەگەر دەسەڵاتیان هەبێ موسڵمانەکان لە ناو دەبەن چونکە ئەوان دیکتاتۆری پرولیاتاریا دادەمەزرنن .من لێرەدا دەمەوئ پێچەوانەی ئەم پروپاگەندانە بە بەڵگەوە نیشان بدەم .

پێش شۆڕشی ئۆکتۆبەر ئیسلامەکانی روسیا لە ژێر زەبرو زەنگێکی زۆردا بوون زۆریان لێ دەکوژراو زیندانی دەکراو مزگەوتەکانیان دادەخرا وقورئان و ئاسەوارو کتێبە دینیەکان بە تاڵان دەبران وتەنانەت کاتێك ئیسلامەکانی قەوقاز بڕیاریاندا بەشدار ی شەڕی جیهانی یەکەم نەکەن ڕژێمی قەیسەر ٨٣٠٠٠کەسی لێ کوشتن . بەڵام بزانین مامەڵەی لینین وبەلشەفیەکان چۆن بوو لە کاتی شۆڕش ودوای شۆڕش :

لە مانگی ئایاری ١٩١٧ موسڵمانەکانی سەرتاسەری روسیا یەکەم کۆنگرەی خۆیان لە مۆسکۆ ئەنجامدا ١٠٠٠ موسڵمان بەشداری تێدا کرد لەوانە ٢٠٠ کەسیان ژن بوون جگەلە باسەکان کۆنگرە چەند بڕیارێکی پەسەند کرد لەوانە : سەعاتی کارکردن دەبێ ٨ سەعات بێ لە ڕۆژێکدا ، خاوەندارێتی زەوی وزار دەبێ هەڵوەشێتەوە ودەست بگیرێت بە سەر مولکە گەورەکاندابە بێ بەرابەر، یەکسانی لە نێوان ژن وپیاودا لە تەواوی مافە کانیاندادابین بکرێ ،فرە ژنی قەدەغە بکرێت ، حیجابی زۆرە ملێ قەدەغە بکرێت ،وە سەرجەم ئەو کۆت وبەندانە ی لە سەر ژنان هەیە لە ووڵاتانی تر ی ئیسلامیدا نابێ لێرە بمێنن .

لە ٢٥ ی دیسەمبەری ١٩١٧ دائەو قورئانە کە بە قورئانی پیرۆز وعوسمانەوە ناسراوە لەو کاتەدا دەگەڕێنرێتەو بۆ ئەنجومەنی ئیسلامی پیترۆگراد ، سەرجەم ئەو کتێب و ئاسەوارانەی ئیسلام کە لەلایەن ڕژێمەکانی قەیسەرەوە تاڵان کرابوون گەڕێنرانەوە بۆ جێگای ئەسڵی خۆیان ، ڕۆژی جومعە کرایە ڕۆژی بۆنەی ئایینی وپشووی ڕەسمی بۆ تەواوی موسڵمانەکان لە تەواوی ئاسیای ناوەڕاستدا.

لەساڵی ١٩٢٠ لە ٣ی نیساندا لینین بروسکەیەك دەنێرێ بۆ (ئۆرجوندز) سەرێکی بەرەی قەوقاز وتێدا دەڵێت : دەبێ بە کردەوە بیسەلمێنت بۆ موسڵمانەکان کە ئێمە هاوپشت وهاوسۆزی ئەوانین بۆ سەربەخۆییان وبەڕێوە بردنی دەسەڵاتی خۆیان .

لە ٢٤ ی نۆڤەمبەری ١٩٢٤ لینین لە بانگەوازێکدا بە موسڵمانەکانی روسیای ڕاگەیاند :ئێوە ئەی موسڵمانەکانی ڕوسیا وسیبریا وتورکمانستان وقەوقاز ئەی ئەوانەی کە ڕژێمەکانی قەیسەر مزگەوتەکانی تێکدان وسووکایەتیان کرد بە عەقیدە وبیروباوەرو کولتورتان ئێستائیتر ئێوە ئازادن لە دەربڕینی عەقیدە و بیرباوەڕ وکولتوری نەتەوەیتان ودەتوانن ژیانی میللی خۆتان ڕێك بخەن ئازادبن بە بێ بوونی هیچ بەندو کۆسپێك. ئەوەش بزانن کە شۆڕشە مەزنەکەمان وشورای نوێنەرانی کرێکاران وسەربازان وجوتیاران مافەکانی ئێوە وتەواوی خەڵکی ڕوسیا دەپارێزێت ، پشتیوانی لەم شۆڕشە بکەن .هەر ئەم شورایە لە بەرنامەکەیدا بە ناوی (offinmative action) واتە وەستانەوە لە بەرانبەر جیاکاری، کە بە پێ ی ئەم بەرنامەیە خەڵکی ئەسڵی ناوچەکان دەبێ بگەڕێنەوە جێگای ئەسڵی خۆیان وئەوانەی بە ناوی خەڵکی ئەم ناوچانە قسە دەکەن دەبێ لەم ناوچانە نەمێنن وەك کەنیسە ئەرسۆدۆکسیەکانی روسەکان و قەزاکیەکان ، زمانی روسی وەك زمانی یەکەم نابێت وزمانی ئەسڵی ناوچەکان دەبێتە زمانی یەکەم و قوتابخانە ئیدارەاکانی حکومەت وچاپکراوەکانیش ، هەر بە پێ ی ئەم بەرنامەیە کۆمەك دەکرێت بەکەسانێك کە خەڵکی ئەم ناوچانەن تابتوانن خۆیان ئەم ناوچانە بەڕێوە بەرن وخەڵکی ئەم ناوچانەش سەرکردایەتی حیزبە کۆمۆنیستەکانی خۆیان بکەن هەر بە پێی ئەم بەرنامەیە وەزیفە کان دەدرێن بە خەلکی ئەم ناوچانە، زانکۆکان بۆ پێ گەیاندنی خەلکی دەبن لەم ناوچانەدا.

ئەم بابەتە تەنها تایبەتە بە بارودۆخێکی دیاری کراو واتە سەردەمی لینین وحوکمی بەلەشەفیەکان ، بە دوای ئەم مێژووەدا هەرچی ڕووی دابێ پەیوەندی نیە بە هەڵوێستی لینین و بەلشەفیەکانەوە بۆ نمونە لە سەردەمی حوکمی ستالین و ئەوانەی دوای ئەو هاتوون چ لە ڕووسیا یا لە وولاتانی تر چونکە ئەوان نەیان توانی درێژە بە بەرنامە و ڕێبازی لینین وبەلشەفیەکان بدەن لە جیاتی سۆشیالیزمی کرێکاری ئەوان سوشیالیزمی بورژوازیان پەیڕەو دەکرد هەر بە ناوی دیکتاتۆری پرۆلیتاریاوە کە تا ئێستایش بەردەوامن لە سە ری لە زۆر وولات دا.

ئازادی بۆ کۆت وبەند بۆ کاری سیاسی وبۆ عەقیدە و بیروڕا ڕادەربڕین لە دەسەڵاتی دیکتاتۆری پرۆلیتاریا دا مەرجی سەرکەوتنی شۆرشی کرێکاری وسۆشیالیزمە بۆ گەیشتن بەکۆمەڵگایە کی یەکسان و ئازاد لە هەموو جیهاندا وە ئەمەش ڕێبازی لینین وبەلشەفیەکان بوو کە لە سەر بنەما سەرەکیە کانی ڕێبازی مارکس وە ئەنگلس بوو .

سە ردار عەبدوڵا حەمە

٢٠١٩\٢\٩
سەرچاوەکان کە سوودیان لێ بینراوە بۆ ئە م بابە تە:
گۆڤاری internationalist socialist no 110 spring 2006 وەرگێڕانی بۆ عەرەبی نادیە عەبدوالقادر کە لە نیسانی٢٠٠٧دالە اوراق الاشتراکیەدا بڵاو کراوەتەوە وە لە لایەن ماڵپەڕی حزب العمال_ تونس لە ٣٠ تەموزی ٢٠١١ دا دانراوە